

OILA VA MAKTAB HAMKORLIGINI MUSTAHKAMLASHNING PEDAGOGIK ASOSLARI.

To'xtaboyev Shukrillo Xoshimdjon o'g'li

Osiyo xalqaro universiteti Pedagogika yo'nalishi 1-bosqich magistranti

Annotatsiya: *Ushbu tezisdagi maktab va oila o'rtasidagi hamkorlikni mustahkamlashning pedagogik asoslari o'rganilgan. Tadqiqotda ota-onalar va pedagoglar o'rtasida samarali aloqa shakllari, ularning o'quv jarayonidagi roli va ijtimoiy-psixologik ta'siri tahlil qilingan. Shuningdek, oila-maktab hamkorligini rivojlantirishga yo'naltirilgan metodik va amaliy tavsiyalar keltirilgan. Ishning natijalariga ko'ra, maktab va ota-ona o'rtasidagi samarali pedagogik hamkorlik o'quvchilarning shaxsiy va ijtimoiy rivojlanishiga sezilarli hissa qo'shadi.*

Kalit so'zlar: *Oila-maktab hamkorligi, pedagogik asoslar, ota-ona va o'quvchi, ta'lim jarayoni, psixologik ta'sir, pedagogik texnologiyalar, ta'limda samaradorlik.*

KIRISH

Oila va maktab o'quv jarayonining eng muhim komponentlari bo'lib, ularning samarali hamkorligi o'quvchilarning shaxsiy, ijtimoiy va intellektual rivojlanishida katta ahamiyatga ega, deb ta'kidlaydi Ahmedova. Bugungi ta'lim tizimida pedagoglar bilan bir qatorda ota-onalarning faol ishtiroki nafaqat zarur, balki talab qilinadigan omil hisoblanadi, deydi Boboev. Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, oila va maktab o'rtasidagi samarali pedagogik hamkorlik o'quv jarayonining samaradorligini oshiradi, o'quvchilarning ta'limga bo'lgan qiziqishini kuchaytiradi va ularning tarbiyaviy me'yorlarga moslashishiga yordam beradi, xulosa qiladi Saidova. Pedagogik amaliyotda maktab va oila o'rtasidagi munosabatlarni mustahkamlash masalasi nafaqat o'quvchilarning ilmiy yutuqlariga, balki ularning shaxsiy va ijtimoiy rivojlanishiga ham bevosita ta'sir ko'rsatadi, deydi Ergashev. Shu bois, o'quv jarayonida ota-onalar bilan muntazam muloqot, pedagogik maslahatlar va qo'llab-quvvatlash tizimlarini yaratish muhim, deb ta'kidlaydi Davronov. Xalqaro tajribalar shuni ko'rsatadiki, oila va maktab hamkorligi nafaqat lokal pedagogik muammolarni hal qilishda, balki o'quvchilarning ijtimoiy moslashuviga yordam berishda samarali bo'ladi, degan xulosaga UNESCO kelgan.

Ushbu tezisning maqsadi maktab va oila o'rtasidagi hamkorlikni mustahkamlashning pedagogik asoslarini o'rganish va amaliy tavsiyalar ishlab chiqishdir. Ishning vazifalari quyidagilarni o'z ichiga oladi: birinchidan, oila va maktab o'rtasidagi hamkorlikning nazariy va ilmiy asoslarini tahlil qilish, xulosa qiladi Kamalov; ikkinchidan, samarali pedagogik aloqa shakllarini aniqlash; uchinchidan, ota-onalar va pedagoglar o'rtasidagi hamkorlikning ijtimoiy va psixologik ta'sirini o'rganish; va to'rtinchidan, maktab va oila hamkorligini rivojlantirishga yo'naltirilgan amaliy tavsiyalar ishlab chiqish.

Tadqiqot obykti oila va maktab o'rtasidagi pedagogik hamkorlik bo'lsa, predmeti hamkorlikni mustahkamlashning pedagogik asoslari va metodikasidir. Tadqiqotda tahlil, kuzatish, so'rov va taqqoslash metodlari qo'llanilgan. Tезis natijalari shuni ko'rsatadiki, oila va maktab o'rtasidagi samarali pedagogik hamkorlik o'quvchilarning shaxsiy va ijtimoiy rivojlanishiga sezilarli hissa qo'shadi.

Asosiy qism:

Oila va maktab o'quv jarayonining ikki asosiy komponenti sifatida bir-birini to'ldiradi. Ahmedova ta'kidlaganidek, ota-onalar va pedagoglar o'rtasidagi samarali hamkorlik o'quvchilarning shaxsiy, ijtimoiy va intellektual rivojlanishida muhim ahamiyatga ega. Boboev esa oila-maktab hamkorligini pedagogik jarayonning samaradorligini oshiruvchi omil sifatida ko'rib chiqadi. Shu nuqtai nazardan, pedagoglar ota-onalar bilan muntazam aloqa o'rnatish, ularning farzandlarining o'qish jarayonidagi faoliyatini kuzatib borishlari zarur.

Saidova o'quvchilarning ijtimoiy moslashuvi va ta'limga bo'lgan qiziqishi ota-onalar bilan maktabning samarali aloqasiga bog'liqligini qayd etadi. Ergashev esa pedagogik amaliyotda ota-ona va maktab o'rtasidagi hamkorlik tizimli va rejalashtirilgan bo'lishi kerakligini ta'kidlaydi, chunki bu o'quvchilarning shaxsiy rivojlanishiga sezilarli ta'sir ko'rsatadi. Davronov ota-onalar bilan samarali pedagogik hamkorlik shakllarini aniqlashda bir nechta usullarni tavsiya qiladi: muntazam uchrashuvlar, konsultatsiyalar, ochiq darslar va psixologik treninglar. Bunday hamkorlik o'quvchilarning darsga bo'lgan qiziqishini oshiradi va ularning o'qishdagi muvaffaqiyatini kuchaytiradi.

Kamalov oila-maktab hamkorligini rivojlantirishda innovatsion pedagogik texnologiyalardan foydalanish muhimligini ta'kidlaydi. Masalan, elektron jurnallar, onlayn maslahatlar va interaktiv uchrashuvlar ota-onalar bilan samarali aloqani ta'minlaydi va pedagoglarning ish yukini kamaytiradi.

UNESCO global tajribaga asoslanib, oila va maktab hamkorligi o'quvchilarning ijtimoiy moslashuviga va ijtimoiy qobiliyatlarini rivojlantirishga yordam berishini ko'rsatadi. Ota-onalar bilan muloqotning muntazamligi va sifatli bo'lishi o'quvchilarni qo'llab-quvvatlash tizimini kuchaytiradi, ularning o'zini o'zi anglash va motivatsiyasini oshiradi. Shuningdek, Ergashev ota-onalar va pedagoglar o'rtasidagi ishonch va hamkorlik muhitining ijtimoiy ta'siri katta ekanligini qayd etadi. Ota-onalar o'z farzandining ta'lim jarayonida faol ishtirok etsa, bolalar maktabga nisbatan ijobiy munosabat hosil qiladi va darslarda faol qatnashadi.

Amaliy tavsiyalar va maktabda hamkorlikni rivojlantirish usullariga quyidagilarni misol qilishim mumkin. Davronov va Kamalov tavsiyalariga ko'ra, maktab va oila hamkorligini kuchaytirish uchun quyidagi choralar samarali hisoblanadi: Ota-onalar bilan muntazam uchrashuvlar va konsultatsiyalar tashkil etish; O'quv jarayonida ota-onalarni faol jalb qilish; Pedagogik maslahatlar va treninglar orqali ota-onalarning pedagogik savodxonligini oshirish; Innovatsion texnologiyalar orqali maktab-oila

muloqotini kuchaytirish; Maktab va oila o'rtasida ishonchli va ochiq kommunikatsiya tizimini yaratish.

Yuqoridagi choralar o'quvchilarning shaxsiy va ijtimoiy rivojlanishiga ijobiy ta'sir ko'rsatadi va maktabda tarbiyaviy ishlarning samaradorligini oshiradi. Shu bilan birga, bu jarayon pedagoglarning ish samaradorligini ham kuchaytiradi va maktabning ijtimoiy funksiyasini mustahkamlaydi.

Xulosa

Ushbu tezisdagi maktab va oila o'rtasidagi hamkorlikni mustahkamlashning pedagogik asoslari o'rganildi. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, ota-onalar va pedagoglar o'rtasidagi samarali aloqa o'quvchilarning shaxsiy, ijtimoiy va intellektual rivojlanishida muhim rol o'ynaydi. Oila-maktab hamkorligi o'quv jarayonining samaradorligini oshiradi, bolalarning ta'limga bo'lgan qiziqishini kuchaytiradi va tarbiyaviy me'yorlarga moslashuvini ta'minlaydi.

Samarali pedagogik hamkorlik shakllari – muntazam uchrashuvlar, konsultatsiyalar, ochiq darslar, pedagogik maslahatlar va innovatsion texnologiyalardan foydalanish – maktab va oila o'rtasidagi muloqotni mustahkamlashga yordam beradi. Shuningdek, ota-onalar bilan mustahkam pedagogik aloqaning ijtimoiy va psixologik ta'siri katta bo'lib, o'quvchilarning ijtimoiy moslashuvini va motivatsiyasini oshiradi.

Natijada, maktab va oila hamkorligini rivojlantirishga yo'naltirilgan tavsiyalarni amalga oshirish o'quvchilarning shaxsiy va ijtimoiy rivojlanishiga sezilarli hissa qo'shadi, pedagoglarning ish samaradorligini oshiradi va ta'lim jarayonining sifatini yaxshilaydi. Shu bilan birga, o'quvchilarning ta'limga bo'lgan qiziqishi va ijtimoiy moslashuvi kuchayadi, maktab va oila o'rtasidagi ishonch va ochiq muloqot muhitini yaratadi.

Xulosa qilib aytganda, maktab va oila hamkorligini mustahkamlash pedagogik jarayonning ajralmas qismi bo'lib, u zamonaviy ta'lim tizimida o'quvchilarning rivojlanishini ta'minlashda va ta'lim sifatini oshirishda muhim ahamiyatga ega.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Ахмедова, Л.Ф. (2019). Maktab va oila hamkorligi: nazariya va amaliyot. Toshkent:
2. Бобоев, Ш.А. (2020). Pedagogik psixologiya: oila va maktab hamkorligi. Toshkent:
3. Саидова, М.Р. (2018). Ta'lim tizimida oila va maktabning roli. Toshkent: Ilm-Ziyo.
4. Эргашев, А.Б. (2021). Pedagogik texnologiyalar va oila-maktab aloqasi. Toshkent:
5. UNESCO. (2017). Family and School Partnerships: Global Practices. Paris: UNESCO Publishing.

6. Давронов, К.К. (2020). Oila va maktab pedagogik hamkorligi metodikasi.
Toshkent:

7. Камалов, Т.Н. (2019). Pedagogik hamkorlik va o'quvchilarning ijtimoiy rivoji.
Toshkent: